PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 2. štev. 344 - Cena 4.- lire | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | TRST, torek, 16. julija 1946 | Uredništvo in uprava, Piazza Goldoni št. 1 - I. Tel. št. 93806 93807, 93808. Rokopisi se ne vračajo

Usoda našega ljudstva je predvsem stvar nas samih in našega ljudstva v Julijski krajini. Zato se mi ne smatramo obvezani z nobenim sklepom, na katerega ne bomo pristali. Mi smo namreč zavezniška država, kar sicer neki naši zavezniki včasih pozabljajo, in zato smatramo, da nihče ne more odločati o miru med Jugoslavijo in Italijo mimo nas in brez našega pristanka.

E. KARDELJ

Z borbo - zmagamo!

Vprašanje Trsta, ki je zavzelo mednaroden — svetovni pomen v pogledu reševanja svetovnega miru, ni bilo rojeno za zelenimi mizami. Niti ena izmed velesil, pa najsi bo to Sovjetska zveza ali zapadne velesile, ne bi sprožila tržaškega vprašanja, če ga ne bi načelo primorsko ljudstvo samo.

Priključitev Trsta, Julijske krajine, Zadra in nekaterih dalmatinskih otokov Italiji, je predstavljala po svojem bistvu visoke obresti — nagrado na delnico Italije, — ki jo je vložila z imperialistično vojno proti Avstriji. Primorsko ljudstvo takrat ni imelo prilike izraziti svoje samoodločbe, njegovi kriki v svet so ostali brez pomembnega odziva, ker je bila nesramna kupčija že sklenjena. — Brez primorskega ljudstva, ki je bilo najbolj zainteresirano, proti njegovi volji, proti njegovim življenjskim interesom. Primorsko ljudstvo je bilo prodano kot živina na sejmu — mesarju. — Priključitev Julijske krajine in Trsta Italiji je torej predstavljalo prvi nedemokratski, prvi protiljudski akt, naperjen proti prebivalstvu te pokrajine.

Razumljiv in logičen sedemindvajsetletni odpor, samoobramba primorskega ljudstva, ki je, po predhodnih herojskih podvigih pod «demokratično» in fašistično Italijo, doseglo svoj višek v brezprimernem oboroženem boju proti zatiralcem je dejstvo, da je bilo primorsko ljudstvo s paktom v Londonu in z Rapallom prodano, nedvomno potrdilo. Primorsko ljudstvo je za ceno svoje krvi opozorilo ves svet, da se mu je zaradi njegove nacionalne bitnosti, etničnega sestava ter gospodarskega položaja v katerem živi, z Londonom in Rapallom zgodila velika krivica — zločin, katerega je končno s svojo herojsko borbo in odporom tudi samo odpravilo.

Kasneje po zmagi nad fašizmom, ko so brezvestni reakcionarji v svetu zaradi špekulantstva in «interesnih sfer» poskušali tebi nič meni nič poteptati, kar si je primorsko ljudstvo s krvjo zgradilo, je le to nadaljevalo svoj boj. Nadaljevalo ga je proti ostankom fašizma, katerega se je posluževala mednarodna reakcja, iz istih življenjskih razlogov zaradi antifašistične časti in antifašističnih borbenih tradicij.

Primorsko ljudstvo ni bilo več samo. Ob svoji strani je imelo mogočne zaveznike.

Vendar, če ne bi nadaljevalo borbe, potem je pred sedemindvajsetimi leti ne bi niti začelo. Če ne bi nadaljevalo borbe, ne bi nihče v svetu izvedel, da imamo prav tukaj opraviti s koncentracijo močnih ostankov fašizma, ki hočejo svet zopet deliti v «interesne sfere» in tako pripravljati nove vojne, da imamo tukaj edinstven primer še živečega fašizma. Ako ne bi nadaljevalo primorsko ljudstvo svoje borbe, bi bile morda nekatere v Parizu predlagane črte še bliže ali prav na stari italijansko-jugoslovanski meji.

Primorsko ljudstvo si je torej s svojo borbo za pravično stvar v svetu pridobilo simpatije, zaupanje in zato tudi zaslike in tako prodiralo s svojimi zahtevami v svetovnem javnem mnenju in na mirovni konferenci.

Mirovna konferenca dejansko ni zadovoljila primorskega ljudstva, ker ni upoštevala zahtev po samoodločbi in želja prebivalstva te pokrajine. Prav dogodki devetindvajsetega in tridesetega junija so bili našemu ljudstvu močan memento, da na dosedanjo odločitev v Parizu ne more pristati. Dvanajstdnevna splošna stavka primorskega delovnega ljudstva ki je zavrla fašiste na pohodu, ki je razkrinkala bando CLN-a kot skupine neofašistov, ki bi radi spreminjali odločitev in delovanje v svetu s terorističnimi podvigi proti ljudstvu, je pripeljala primorsko ljudstvo v domačem in zunanjem merilu na nove pozicije.

S svojo enotnostjo in solidarnostjo kmetov, delavcev ter intelektualcev s svojo borbenostjo, ki ni prav nič zaostajala za nesebičnimi in junaškimi podvigi v času Narodno osvobodilne borbe je dokazalo pred svetom, da vrši vestno in predano silno važno, pomembno in odgovorno delo — velikansko poslanstvo: s svojo protestno stavko je dokazalo znova, da noče za nobeno ceno dopustiti, da bi to ozemlje ostalo izvor novih sporov za vso Evropo, za ves svet, temveč, da hoče svoje poslanstvo — že zaradi svojih življenjskih interesov — do kraja izvršiti.

Primorsko ljudstvo si je tako legitimacijo za svoje pravične zahteve v svetu še bolj okrepilo. Odmevi splošne stavke v inozemstvu so zato zadosten dokaz.

Z dosedanjo dosledno in neustrašno borbo je primorsko ljudstvo torej prihajalo do vedno novih uspehov, vedno bliže pravični rešitvi vprašanja državne pripadnosti svojega ozemlja.

Ti uspehi, poleg razlogov, ki so vodili primorsko ljudstvo doslej v borbi, ga zato podžigajo v nadaljevanju borbe proti ostankom fašizma do popolnega uničenja, to je: primorsko ljudstvo je pripravljeno nadaljevati borbo vse dotlej, dokler ne bo rešena državna pripadnost Julijske krajine in Trsta tako, kot samo želi in zahteva.

— o

GOVOR MARŠALA TITA V PODGORICI

Cetinje, 15. - Tanjug — Ob svojem prihodu v Podgorico je maršala Tita pozdravila velika množica ljudstva. Vse hiše so bile okrašene z preprogami, zastavami in cvetlicami.

Velika množica je navdušeno vzklikala ob prihodu maršala, ki je imel ta-le govor:

«Na potu skozi Sandžak do tu smo videli tragične posledice štiriletne borbe. Porušene vasi, požgane hiše, vdove, povsod sirote, povsod toliko žalovanja. Vse to potrjuje, kako težka je bila borba naših narodov, v tem primeru črnogorskega naroda.

Maršal Tito je nato govoril o težkih borbah, ki so se vršile v teh krajih leta 1942-43 proti okupatorju in narodnim izdajalcem. Sovražnik je mislil, da bo lahko uničil črnogorsko narodno osvobodilno vojsko na gorah, toda kmalu se je moral prepričati, da je v hudi zmoti. Čeprav smo bili začasno prisiljeni k umiku, da zberemo naše sile, smo se ponovno vrnili. Vrnili smo se leta 1944 in od takrat nismo več zapustili teh krajev. Ta borba predstavlja junaško epopejo vseh naših narodov kakor tudi črnogorskega naroda, na katerega smo posebno ponosni.

Govoreč o velikih žrtvah, ki jih je dal črnogorski narod za svojo svobodo in neodvisnost, je maršal Tito izjavil:

«Hočem povedati, da bi tisti, ki danes zanikajo upravičene človeške pravice našim narodom, morali prej videti sledove te ogorčene borbe, ki je del borbe vsega svobodoljubnega človeštva proti svojemu največjemu sovražniku. Tisti, ki danes odrekajo te pravice našim narodom, bi morali videti in vedeti kaj se je dogodilo v teh pokrajinah.

Mi ne zahtevamo od njih, da nam vrnejo to, česar nam ne morejo dati, saj ne moremo več priklicati k življenju tistih, ki so se žrtvovali v tej borbi in ki jih ne bo mogel nihče več nadomestiti. Lahko pa se oddolžijo gmotno, če ne drugače, pa vsaj s tem, da nam dado vsaj delno odškodnino za to, kar so naši skupni sovražniki razrušili.

Po naši skupni zmagi niso naši zavezniki pokazali nobenega razumevanja za naše legitimne pravice, ki jih pozabljajo. Kažejo celo neko simpatijo do naših skupnih sovražnikov.

To prav gotovo ne vzbuja v naših srcih zaupanja in vere v iskrene povojne odnose. To zavezništvo je bilo med vojno zelo lojalno in močno, toda ne ustreza več danes v miru načelom, na katerih je slonelo v vojnih časih.

Najboljše prijateljstvo se dokaže s tem, da se priznava in pomaga tistim, ki so največ trpeli.

Z njihove strani ne vidimo tega razumevanja. Ugotovili ste, da moramo obnavljati našo državo ped za pedjo, kakor smo se borili za vsako ped naše svobode in neodvisnosti».

Maršal Tito je poudaril trdno odločnost jugoslovanske vlade, da obnovi vso ogromno narodno imovino, ki jo je sovražnik uničil. V zvezi s tem je maršal Tito izjavil:

«Trdno smo odločeni vse to storiti in nihče naj ne misli, da bomo zaradi težkih gospodarskih okoliščin popustili od pridobitev naše nadčloveške velike borbe.

Mi ne bomo odstopili od teh pridobitev, pa čeprav bi morali obnoviti vsako hišo in vsako ruševino sami. In to smo sposobni napraviti, ker smo spretni in ker so sedaj naši narodi enotni, kakor niso bili še nikdar v zgodovini.

V borbi je naš narod pokazal, česa vse je zmožen, ker ima popolno zaupanje v to edinost».

Maršal Tito je nato govoril o svojih tistih, ki niso znali ceniti vrednost svobode jugoslovanskih narodov. Izjavil je med drugim: «Ti so vaši sinovi, sprejmite jih, pomagajte jim in bodite njihovi očetje in matere. Ti so naši sinovi in pripadajo naši mladini. V nobenem primeru ne smemo dopuščati, da bi trpeli zaradi krivde, ki je nimajo. To je vaša sveta dolžnost in naše geslo mora biti: «Sinovi ne smejo biti odgovorni za krivdo svojih očetov».

Na partizanskih grobovih

Cetinje, 15. - Tanjug — Med svojim bivanjem v Kolašinu, je maršal Tito obiskal tamkajšnje grobove partizanov.

Ko je maršal polagal venec na grob partizanov, ki so jih četniške tolpe zverinsko pomorile, mu je častna straža izkazala vojaško čast.

Nato je maršal Tito obiskal bližnje pokopališče, kjer so pokopani borci, padli v narodno osvobodilni borbi.

Fašistični vandalizem je vzbudil srd vsega sveta

Francoski študentje proti šovinističnim izpadom v Trstu

Pariz, 15. — *Na glavni skupščini študentov, članov zveze republikanske mladine Francije, so predlagali, naj se vprašanje o položaju v Trstu postavi na dnevni red. Ta zahteva je utemljena spričo izpadov in provokacij fašistov v Trstu, kar vzbuja splošno vznemirjenje po mestu, in pa spričo protestov vseh demokratičnih krogov.*

Predlog so sprejeli soglasno. Na kraju skupščine je bila po prikazanju nedavnih dogodkov v Trstu sprejeta resolucija, ki izraža stališče republikanskih študentov o obnavljanju fašističnega terorja v JK zlasti pa v Trstu. Resolucija pravi med drugim, da «študentje protestirajo proti žalostni tuji intervenciji naperjeni proti demokratičnemu delovanju in da pošiljajo bratske pozdrave narodom Jugoslavije, zlasti njihovi hrabri mladini. Izražajo željo, da se doseže pravična rešitev v korist onih, ki so bili na čelu borbe proti hitlerjevskemu fašizmu.

106 mladincev iz Francije na mladinsko progo

Pariz, 15. — 13. julija je odpotovala iz Marseillesa z jugoslovansko ladjo «Srbin» delovna brigadna izseljeniške mladine iz Francije v Jugoslavijo, kamor bo prispela v sredo ali četrtek.

Brigada, ki šteje več komandantov, vodnikov in bolničarjev, šteje 106 mladincev, izmed katerih je več kot 40 mladink in 45 rudarjev, gre na delo na progo Brčko-Banovići. Mladina ima s seboj vse orodje. Pri mladini se opaža veliko navdušenje ob odhodu v domovino in za njeno obnavljanje.

V Marseillesu so jih pozdraviti predstavniki združenja Jugoslovanov v Franciji in konzul z osobjem konzulata. Na pristanišču so mladinci peli, igrali in klicali ljubljeni domovini, na parniku pa so pred odhodom zapeli himno.

Češkoslovaška mladina manifestira za jugoslovanski Trst

Ljubljana, 15. - Tanjug — Češkoslovaška mladinska dramska skupina je priredila v soboto zvečer v Ljubljani svojo prvo predstavo. Po predstavi je češkoslovaška mladina manifestirala za jugoslovanski Trst. Pridružilo se jim je vse občinstvo z največjim navdušenjem.

Mladinska brigada bo obnavljala Varšavo

Beograd,, 15. Tanjug. — Včeraj se je pričel v Beogradu pregled mladinske brigade, ki je odšla na Poljsko, kjer bo pomagala pri obnovi nove Varšave. Vsi mladinci so izražali svoje veselje in svoj ponos, da bodo lahko pomagali bratski poljski mladini pri obnovi poljske prestolnice, prve žrtve fašističnega vandalizma.

MILAN. — Urad za mednarodne zgradbe je na svojem zasedanju v Parizu prepovedal, da se italijanski avtomobilski graditelji udeleže «Salona avtomobila», ki se bo vršil v kratkem v Parizu.

Jugoslovanski komunike o incidentu pri Kobaridu

Beograd, 15. - Tanjug — Komanda korpusa narodne obrambe Jugoslavije je izdala danes sledeče obvestilo:

«12. julija okrog 20.15 je blizu Krna, 8 km jugovzhodno od Kobarida, odred čete ameriških vojakov, ki je korakal v smeri Vrsno-Krn, prekoračil demarkacijsko črto. Ko so jih naše obmejne čete pozvale, naj se ustavijo, so ameriški vojaki odgovorili s streljanjem, ki je trajalo 5 do 10 minut. Med streljanjem so se ameriški vojaki umaknili preko demarkacijske črte, ki je bila pod zaščito ognja, ki so ga bruhale strojnice iz smeri Vrsnega kake pol ure. Dva naša vojaka sta bila ubita.»

12. julija so priobčile agencije AP, BBC in AFP uradno poročilo glavnega stana 80. ameriške divizije o tem obmejnem incidentu. To poročilo pravi, da je demarkacijsko črto prekoračila jugoslovanska patrula in se spustila kakih 300 m v notrajnost cone A. Prvi da so streljali Jugoslovani. Ameriška patrulja je nadaljevala pot, potem ko je ubila enega jugoslavanskega vojaka. Pri tem je naletela na drugo jugoslovansko patruljo, ki je imela, kakor se je zdelo namen, pripraviti zasedo ameriški patrulji.

Kakor poroča «Associated Press», je kasneje glavni stan 80. ameriške divizije potrdil, da je bil ubit tudi drugi jugoslovanski vojak.

Poročilo Korpusa narodne obrambe Jugoslavije pravi, da so 14. julija začeli s preiskavo o tem dogodku. Še preden so je le-ta zaključila, so lahko ugotovili sledeča nezpodbitna dejstva:

1.) demarkacijsko črto je prekoračila ameriška patrulja;

2.) do spopada je prišlo v vasi Krn v coni B 600 m od demarkacijske črte;

3.) ameriška patrulja je začela streljati prva;

4.) dva jugoslovanska vojaka sta ubita.

Krivci pokolja v Kielcu ustreljeni

Varšava, 15. - AFP — Včeraj je bilo ustreljenih 9 glavnih krivcev pokolja Poljakov v pokrajini Kielce, ki so bili nedavno obsojeni na smrt.

Stavka 100.000 delavcev v Iranu

Teheran, 15. - AFP — 100.000 delavcev v petrolejskih rafinerijah v južnem Iranu in v vladnih rafinerijah v Mesbach Fatemi je stopilo v stavko. Proglašeno je bilo obsedno stanje. Nadalje je bila odrejena vojaška zasedba vseh sindikalnih sedežev. O tem govori današnje poročilo glavnega sindikalnega odbora v Teheranu.

Po tem poročilu so stavkujoči zasedli vsa prevozna sredstva za petrolej. Stavka se vrši v znak protesta proti britanskim provokacijam.

Gospodarski in politični razvoj v Nemčiji

Lübeck, 15. - AFP — V Nemčiji se pripravljajo zelo važni politični dogodki. Čim bolj postaja prehrambeni položaj težaven, tem bolj obračajo Nemci svoje poglede proti vzhodu, kjer jim poljedelske plodne dežele sovjetske cone nudijo mnogo višji življenjski standard. Pred kratkim so zabeležili dva važna dogodka. Demokratsko liberalni kongres v Erfurtu je sklenil ustanoviti centralizirano stranko ne glede na okupacijske cene. «Tägliche Rundschau» priobčuje navdušene izjave nemških delegatov iz britanske cone na kongresu o vtisih iz sovjetske cone. Glavni liberalni demokratični voditelji, ki so obiskali sovjetsko cono bodo neizpodbitno vplivali na splošno smer njihove stranke. Na drugi strani je britansko cono obiskal dr. Lemmer, predsednik demokrščanske stranke za sovjetsko cono in za ruski sektor Berlina. Dr. Lemmer in Adenauer, predsednik demokščanske stranke za britansko cono, sta imela važne razgovore o morebitni ustanovitvi osrednjega političnega urada stranke. Prišlo je do nesoglasja, ker je Lemmer zahteval, naj bi bil Berlin sedež stranke, dočim bi Adenauer imel raje, da bi stranka imela svoj sedež v Köln ali v Hamburgu.

Lemmer je poudaril, da kožejo Rusi mnogo več razumevanja za težave, s katerimi se bori Nemčija, kakor pa zapadni zavezniki.

Tudi je omenil, kako hitro in sistematično obnavljajo v sovjetski coni. Industrija tu zopet dela, ker dobiva surovine, predvsem pa bombaž, ki ga uvažajo iz ZSSR.

300 letnica Newtonovoga rojstva

Beograd, 15. Tanjug. — Jugoslovanskih delegati za proslavo 300 letnice Newtonovega rojstva so odpotovali v London.

Delegacijo sestavljata dr. Vojislav Miškovič, profesor beograjske univerze in član srbske akademije znanosti in dr. Zeljko Markovič, profesor zagrebške univerze in tajnik jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Ameriško posojilo Angliji

Washington, 15. AFP. — Parlament je izglasoval po nad 16 urni razpravi podelitev posojila Angliji z 219 glasovi proti 155. Posojilo je odobril tudi senat, ki pa je odbil vse amandmane.

Zastopnik «Bele hiše» je izjavil, da bo predsednik ZDA podpisal — danes zakon o posojilu Veliki Britaniji v znesku 3 milijard 650 milijonov dolarjev.

Kanadski kovinarji stavkajo

Mont Real, 15. - AFP — Kanadski kovinarji so stopili v največjo stavko po koncu vojne. Če se bo stavka nadaljevala, bodo morale končati z delom tudi druge tovarne.

Jugoslovanski sindikati za pravično postopanje z delavci v coni A

Beograd, 15. Tanjug — Osrednji odbor enotnih sindikatov delavcev in nameščencev Jugoslavije je poslal svetovni sindikalni federaciji brzojavko, v kateri izraža svojo solidarnost z delavci Trsta in JK. Osrednji odbor enotnih jugoslovanskih sindikatov opisuje težak položaj delavcev Trsta in zone A, kjer fašistične tolpe in civilna policija, ki jo podpirajo okupacijske oblasti, izvajajo vedno hujši teror nad delovnimi množicami. Zato prosi odbor svetovno sindikalno federacijo, naj zahteva od vlad Velike Britanije in ZDA, da ukreneta nujno vse, da se neha z nadaljnjim prelivanjem krvi in grdim ravnanjem z delavci mesta Trsta in cone A. Brzojavka se konča takole: «Te razmere so izredno krivične in prav nič demokratične. Zato imamo za potrebno, da se delovnim množicam nudijo vse potrebne podpore za dosego njihovih pravičnih demokratičnih teženj».

Jugoslavija vodi proti Švedski z 2:0

Stokholm, 15. - Tanjug — Na prvi dan evropskih finalnih tekem za «Davisov pokal» je jugoslovanski igralec tenisa Palada v singlu med Svedsko in Jugoslavijo z lahkoto premagal Sveda Bergelina s 6:3, 6:3, 6:3, Mitič pa je po kratki, toda težki borbi premagal Johansena s 4:6, 1:6, 6:1, 6:2 in 6:0.

Po prven dnevu Jugoslavija vodi z 2:0.

Izdajalec Mihajlovič obsojen na smrt

Beograd, 15. — Kakor poroča radio Beograd, je Draža Mihajlović obsojen na smrt z ustrelitvijo in na izgubo vseh državljanskih pravic.

Prav tako so obsodili na smrtno kazen z ustrelitvijo vse bivše ministre quislinške Nedičeve vlade. Ostale obtožence so obsodili na dolgoletne zaporne kazni. Med njimi sta obsojena v odsotnosti bivši poslanik v Parizu in bivši predsednik begunske vlade v Londonu Božidar Purič na 16 let prisilnega dela, bivši poslanik v Washingtonu Fotič pa na 20 let prisilnega dela. Oba sta obsojena tudi na trajno izgubo državljanskih in političnih pravic, na zaplembo njune imovine in izgubo državljanstva.

Izdajstvo, izvršeno v najtežjih dneh jugoslovanskih narodov

Beograd, 15. Tanjug — «Borba» komentira proces Draže Mihajlovića in njegovih pristašev ter piše med drugim: «Proces, ki mu je sledil z velikim zanimanjem ves naš narod kakor tudi inozemska javnost, je popolnoma razkrinkal, odkril in dokazal ostudno izdajstvo sodelovanja s sovražniki, kakor tudi zločine, ki so jih ti izdajalci zagrešili v najhujših letih vojne naše zgodovine. Ljudskemu sodišču so predložili debelo knjigo dokumentov, ki dokazujejo krivdo obtožencev. Zaslišanih je bilo mnogo prič in prebrali na tisoče dokumentov, ki jih je predložil javni tožilec. Zaslišali so priče, ki jih je predlagala obramba. Največji proces naše zgodovine se tako zaključuje svobodno in javno pred vsemi jugoslovanskimi narodi in vso svetovno javnostjo.

Več deset inozemskih novinarjev je sledilo procesu z velikim zanimanjem in pošiljalo svoja poročila v inozemstvo. Velik del procesa so oddajali preko radia, tako da so mu tudi tisti, ki se niso mogli udeležiti procesa, lahko neposredno sledili. Ljudsko sodišče je od začetka do konca procesa opravljalo težak in zamotan postopek z dostojanstvom in nepristranostjo pri iskanju resnice.

Dan Bastilje

V nedeljo je zavezniška francoska republika slavila svoj največji praznik — obletnico juriša na Bastiljo — trdnjavo, ki je simbolizirala strahovlado fevdalne reakcije. Na ta praznik obletnice zavzetja Bastilje, praznik, ki spominja francoski narod na veliko revolucijo iz leta 1789., so letos prvič po strahotah nemške okupacije in vichyjevskih izdajstev Francozi zopet praznovali ta svoj veliki praznik svobode.

Tradicije velike francoske revolucije — Liberté, Fraternité, Egalité — te tradicije so postale baklja prosvetljenosti in napredka, ob katerem se je polagoma razsvetlila in tudi vzgala vsa Evropa. Ideali, ki jih predstavlja ta praznik, so pripomogli Franciji k duhovnemu vodstvu v Evropi, so pripomogli, da je postal Pariz tista prestolnica svobode na zapadu, ki jo zdaj že zdavnaj tam pogrešamo. Čas je šel tudi mimo pridobitev velike meščanske revolucije, njena doba se je prešivela in v zgodovini je nastopil trenutek novih socialnih preokretov. Tudi svobodni Pariz je utonil v vrtincu smrtnih krčev stare dobe pod invazijo Hitlerjevih hord. Toda danes, ko vstaja nov svet iz razvalin, ko dela človeštvo inventar preostalih dobrin za prehod v novo dobo, danes tvorijo ideali praznika Bastilje zopet moralni kapital, s katerim bo Francija lahko nastopila novo pot kot napredna država v zboru Združenih narodov.

Primorsko ljudstvo pa danes s staro simpatijo potrjenega in od nekdaj živega borbenega bratstva ugotavlja, da je končno zopet prišel štirinajsti julij, ki so ga lahko Francozi slavili kot gospodarji v lastni domovini.

Svečana proslava francoskega narodnega praznika

Pariz, 15. — Včeraj je Pariz veličastno proslavil francoski narodni praznik, obletnico padca Bastille.

Predpoldne se je vršila vojaška parada, ki so ji prisostvovali predsednik vlade Georges Bidault z ministri, predsednik ustavodajne skupščine Vincent Auriol, podpredsednik ustavodajne skupščine Jacques Duclos, predstavniki vojske in člani tujih diplomatskih predstavništev v Parizu.

Popoldne so se vršile velike ljudske manifestacije, ki jih je organiziral narodni svet odpora, skupno z narodno-osvobodilnim odborom za Pariz. Manifestacije se je udeležilo na stotisoče Parižanov. Sprevod, v katerem so sodelovale demokratične politične stranke, sindikalne, ženske in mladinske organizacije, je trajal polnih pet ur in se je pomikal od trga Bastille do trga Republike. Skoraj vse pariško prebivalstvo je bilo na ulici in manifestiralo v sprevodu ali na natrpanih pločnikih vzdolž cest, kjer se je sprevod pomikal, svojo neomajno privrženost duhu odpora in ljudski demokratični republiki. Na čelu sprevoda je šel narodni svet odpora z narodno-osvobodilnim odborom Pariza, nato centralni komitet KP Francije s Thorezom, glavni odbor socialistične stranke, vodstvo gibanja Frant National, voditelji sindikalne zveze pariške pokrajine ter pisatelj Louis Aragon s sovjetskima pisateljema Iljo Ehrenburgom in Konstantinom Simonovim.

Za svileno zaveso

Moskva, 15. Tass. — *«Pravda» objavlja članek Borisa Isakova pod naslovom «za svileno zaveso»:*

«Lažni izraz «jekleni zastor», za katerim se baja skrivajo zahodni deli Evrope, se vedno češče uporablja v javnih izjavah britanskih uradnih osebnosti. Predvsem v Londonu radi primerjajo vzhodno-evropske dežele z deželami v britanski sferi; zatrjujejo, da vlada tam v nasprotju z vzhodno Evropo splošno blagostanje in če so že prekrite z zastorom, je ta iz žlahtne tkanine, recimo iz svile.

Odgrnimo nekoliko to zavezo. Skoraj leto dni po koncu svetovne vojne se v Indoneziji nadaljuje vojaške operacije velikega obsega. Koristno bi se bilo spomniti izjav gospoda Bevina na seji Varnostnega sveta dne 7. februarja. Zatrjeval je svetu, da se bo borba v Indoneziji končala v nekaj dneh. Van Kleffens, holandski delegat, se je izrekel še odkriteje in izrazil upanje, da bo indonezijsko vprašanje rešeno v «prihodnjih dneh». Vendar pa ti Van Kleffensovi in Bevinovi «prihodnji dnevi» trajajo že več kot pet mesec. Vojna v Indoneziji ni prenehala niti za dan. (V tej zvezi bi bilo zanimivo vedeti, koliko je tam tujih dopisnikov!)

INDIJA

Indijsko ljudstvo zahteva prav tako neodvisnost, ki mu je bila več kot enkrat obljubljena. V zadnjem času je britanska vladna misija, sestavljena iz treh ministrov, prinesla nov načrt, ki govori o vseh mogočih vprašanjih, samo o bistvenem ne: umiku britanskih čet iz Indije. Člani misije so začeli ob okrogli mizi v Simli razgovore z indijskimi voditelji.

Ugotovili so, kot že večkrat v zgodovini — in vedno ravno ob pravem času za Angleže — da je nesporazum med Indijci in Muslimani kamen spotike pri reševanju indijskega vprašanja. Lord Beaconsfield je dejal svojčas: «Ključ do Indije je v Londonu». To odkrito priznanje ima še danes polno veljavo. V Indiji pa govore, da je najboljša rešitev za odstranitev nesporazumov med Indijci in Muslimani odhod Angležov.

Ena izmed najbolj priljubljenih metod za svileno zaveso je namreč: okoroščati se z narodnostnimi nasprotji. Za to je kričeč primer tudi Palestina. Tam se dogaja nekaj, kar čudovito sliči vojaškim operacijam. Toda vse, kar se tam dogaja, utemeljujejo v Londonu z nasprotstvi med Židi in Arabci. Ker pa se ta nasprotja ne zmanjšujejo, temveč postajajo nasprotno vsak dan težja, se izgubljajo nade za palestinsko neodvisnost v megleni bodočnosti.

Nasprotno pa je sosedna dežela — Transjordanija — dobila v nagradi skuhano neodvisnost — ki je zamenjala prejšnji položaj ozemlja pod mandatom. Res je, da po splošnem mnenju to Transjordaniji ni ravno koristilo. Zgodba o transjordanski neodvisnosti daje videz premetenega trika. Irak se zastonj trudi, da bi dosegel razveljavljenje krivične pogodbe, ki je sredstvo za kolonialno zasužnjevanje. Tuje čete še niso zapustile Sirije in Libanona.

EGIPT

Egipt se trudi, da bi dosegel evakuacijo britanskih čet. Ključ bobnečim izjavam pa se v Londonu nikamor ne mudi, da bi izpraznili Egipt prej kot druge dežele, ki so se znašle s svilenim zagrinjalom. Angleški komentator Candidus se sprašuje, ali bodo Egiptčani «zares imeli več svobode ali materialne blaginje po skorajšnjem umiku britanskih čet. V Aleksandriji je že prišlo do manifestacij, ki zahtevajo povratek Angležev. Egipt se bo v kratkem zapletel v gospodarsko krizo, iz česar bo nastala politična kriza. Tedaj bo kaka neegiptovska sila (vsekakor ne Velika Britanija) stopila v deželo, da bi tam «postavila red». In če bo enkrat tam, bo tam tudi ostala».

Torej ostajajo Angleži v Egiptu samo zato, da bi preprečili, da ne bi postal plen neke druge neznane države! Ali je potrebno dokazovati, da je mogoče pod tako pretvezo zasesti ali izvajati nadvlado v kateri koli državi ali skupini držav? Nadvlado nad drugimi narodi utemeljujejo torej z željo, da bi se tem narodom dobro godilo. Namreč, da se položi roka na kako novo državo, najedejo razlago v življenjskih interesih njenega prebivalstva.

Tendenco po povečanju britanskih posesti na škodo zavezniške Abesinije utemeljujejo z vzvišenim ciljem: «Da bodo ti ubogi nomadi lahko živeli». To zatrjujejo govorniki ne zarade pa ni več kot časopisni papir.

GRČIJA

Grčija — edina balkanska dežela, ki je onstran svilene zavese — ne pozna niti miru niti reda. Postala je fašistično leglo kjer bivši Hitlerjevi agenti pod zaščito britanskih bajonetov preganjajo in tiranizirajo svobodoljubno ljudstvo. Vojaške in oroženiške enote vodijo v grških hribih vojaške operacije proti miroljubnemu prebivalstvu.

V prvih dneh februarja, ko je Varnostni svet na sovjetski predlog razpravljal o evakuaciji britanskih čet iz Grčije, je londonski tisk zagotavljal, da bodo čete odpoklicane, kakor hitro se bodo izvršile parlamentarne volitve. Toda te sleparske volitve spadajo že v preteklost, britanske čete pa so še sedaj v Grčiji. Po sleparskih volitvah se Grčija približuje nič manj sleparskemu plebiscitu.

Tu ne gre za vprašanje, ali naj v Grčiji ostane monarhija ali ne, glasovali bodo samo o tem, ali se lahko kralj Jurij II. vrne v deželo ali ne. Tako se zdi, da je problem ohranitve grške monarhije že vnaprej rešen. Tisk zatrjuje, da si je ta «spretni način» postavljanja vprašanja na plebiscitu izmislil britanski veleposlanik Norton.

Med tem pa vori v Grčiji državljanska vojna. Imamo vtis, kot da sedanji gospodarji v Grčiji potiskajo državo namerno v državljansko vojno. Ta bi namreč dala dobro in tako zarko želeno pretvezo, da ostane vprašanje evakuacije britanskih čet «sine die».

Tudi otok Ciper nam kaže vzorec zahodne demokracije, presajen tjakaj pod grbom Velike Britanije. Proces proti 18 voditeljem sindikalnega odbora Cipra, ki so jih sodne oblasti te britanske kolonije obsodile na razne zaporne kazni, nam kaže, kakšne vrste so ti «zahodni vzori». Na vprašanje predsednika sodišča, ali predstavlja marxistična teorija in posedovanje marxistične literature zločin, je javni tožilec odgovoril: «V skladu s sindikalnim zakonom, ki obstoji na Cipru —, vsekakor».

To nam dovoljuje, da postavljamo ciperski proces v isto vrsto s slovitim procesom proti Hopsu, učitelju v ameriškem mestu Dayton, ki je bil nekoč obsojen zaradi Darwinove teorije. Britanski sodniki na Cipru so obsodili teorijo Karla Marxa.

NEMČIJA

Kakšen je položaj na britanskem zasedbenem področju v Nemčiji? Sovjetski tisk je že poročal, da velik del nemških oboroženih sil na britanskem področju doslej še ni bil demobiliziran. Dne 14. junija je general Robertson, pomočnik vrhovnega poveljnika britanskih oboroženih sil v Nemčiji priznal v poročilu o napredovanju demilitarizacije, da 147.000 nemških vojakov še ni demobiliziranih, ker jih uporabljajo za «uničevanje min». To je skoraj enkrat in pol toliko, kot je smela šteti nekdanja nemška Reichswehr, iz katere so izšle nacistične horde.

Uničevanje fašizma na britanskem področju ima samo simbolično značaj. Nekaj hitlerjevskih kronikov, ki so vršili svoj posel po koncentracijskih taboriščih, je bilo obešenih, toda bivši nacistični minister Hugenberg se sijajno počuti na svojem posestvu Rohbrachen in veliki magnati — dejanski voditelji tretjega Reicha, vodijo luksuzno življenje.

To je nekaj črt, ki označujejo dogodke za svilenim zagrinjalom. Režim, ki obstoji za britansko svileno zaveso, nikakor ne ustreza nalogi ustvaritve trajnega in trdnega mira. Neutemeljeni napadi na položaj v vzhodni Evropi hočejo samo zavajati javno mnenje mimo tega čudnega režima.

Škof Santin in politika ali poslednji dokaz

Politika, ki jo je fašizem v naših krajih tudi preko cerkvene organizacije dosledno izvajal na škodo slovenskega in hrvatskega naroda, je danes glavno poglavje naše tragične zgodovine pod Italijo. Danes to priznavajo vsi: nekateri odkrito, z resničnim obžalovanjem, ker so naši iskreni prijatelji in smatrajo, da je treba krivice, storjene našemu ljudstvu popraviti in priznati zahtheva, ki je zanje ljudstvo toliko žrtvovalo; drugi manj odkrito, ker ne marajo sprejeti praktičnih posledic, ki iz tega priznanja izhajajo; tretji končno priznavajo zgolj iz taktičnih razlogov, v srcu in dejanju pa so naši sovražniki; dosegli bi radi iste cilje, a morajo zaradi spremenjenega političnega položaja nastopati s času primernimi gesli.

Politika fašističnega raznarodovanja je zajela tudi cerkveno organizacijo v naših krajih in jo uporabljala v svoje namene. O tem v povedati predvsem naše verno ljudstvo, ki je svoje stališče do fašističnih naslednikov tržaškega škofa Fogarja in goriškega nadškofa Sedeja jasno pokazalo; o tem obstoji obširno dokazno gradivo, ki je bilo deloma že objavljeno, deloma še bo, in ki potrjuje ljudsko sodbo, če bi to sploh bilo še potrebno; o tem vedo mnogo povedati slovenski in hrvaški duhovniki; nekateri so že spregovorili, nekateri si ne upajo, drugi pa zaman čakajo na «nihil obstat», ki jim ga danes lahko dasta le škofa Santin in Margotti.

Že po enem letu Santinovega škofovanja je bil položaj tak, da je slovanska duhovščina pošiljala v Rim pritožbe, peticije in delegacije. Zaman. Da bi jim izpodnesel tla, je leta 1939. škof Santin sklical konferenco vseh duhovnikov svoje škofije in napovedal razpravo o nekem verskem vprašanju. Nekateri slovenski duhovniki so oklevali, izostali so, ker so zaslutili nakano. Drugi so prišli. In res: bil je velik pomp s sprejemom, z govori, celo s fotografom. Nekaj dni nato pa poročilo v Rim; nihče ne praganja ne vernikov ne duhovščine; nasprotno, vsi so složni in sporazumni, tesno zbrani okrog svojega škofa. Dokaz: fotografija.

Danes, sedem let pozneje, škof Santin ponavlja poizkus. Poizkus, ki je lahko uspel za časa fašizma, pa ni mogel uspeti danes. Od približno tristo duhovnikov tržaške škofije se je letošnjemu Santinovemu pozivu na sestanek, kjer naj bi razpravljali o odnošajih med Slovani in Italijani (mogoče v slogu papirnate organizacije «Fratellanza Giuliana»?), se je temu pozivu odzvalo okrog sto duhovnikov. Komaj polovica Italijanov in kakšna petorica Slovanov. Seveda je bil tu fotograf odveč. In tudi tisk ni imel priložnoti, da bi o tem «nepolitičnem» dogodku «nepolitično» poročal. Zgleda, da zadržanje vernega ljudstva škofa Santina ni dovolj prepričalo, mogoče je zadržanje ljudske duhovščine imelo nanj večji učinek.

Tako je škof Santin ostal sam, politično osamljen. Preostal mu je še zadnji korak in tega je storil z znano brzojavko kardinalu Griffinu, westminsterskemu nadškofu. V tej brzojavki škof Santin pravi: «Pariški krivični sklepi tirajo prebivalstvo v obup. Ogorčeno zahtevam, ne izdajte etničnega načela, postavljenega v Londonu. Prebivalstvo zahteva združitev z Italijo pretežno italijanske cone, in v vsakem primeru naj se odredi plebiscit.»

S tem korakom se je škof Santin uvrstil tja, kamor spada: med šovinistične voditelje CLN-a in je zato tudi slog njegove brzojavke do pičice podoben neštetim brzojavkam, ki jih pošilja omenjena druščina. Škof, ki bi kot najvišji predstavnik cerkve v narodnostno mešani pokrajini moral biti vzvišen nad strankarskimi boji in s svoje strani prispevati k mirnemu sožitju med Slovani in Italijani, je s tem svojim dejanjem ponovno pokazal, da so mu kakor vedno ostanki italjanskega fašizma in imperializma v Julijski krajini in Trstu (ki so prav ob priliki zadnjih dogodkov z vso brutalnostjo, lastno šovinistični oholosti, pokazali, kakšna bi bila pod Italijo usoda slovanskega prebivalstva), bolj pri srcu kakor resnični politični in verski interesi prebivalstva Julijske krajine in Trsta. «Prebivalstvo zahteva priključitev Italiji pretežno italijanske cone», je sporočil kardinalu Griffinu tržaški škof Santin. Kakšno prebivalstvo? Tudi vsi demokratični Italijani od Milj do Furlanije, včlanjeni v Slovansko-italijansko antifašistično unijo, ki so z zadnjo mogočno manifestacijo ob priliki splošne stavke zopet jasno povedali, kaj hočejo in kaj želijo, gospod Santin?

Te množice, gospod Santin, ne poznajo obupa: borile so se proti nacizmu in fašizmu in se niso plašile žrtev; prav tako so odločno odgovorile fašističnim banditom in njihovim voditeljem okoli CLN-a in jim bodo odgovorile, če bo treba jutri, pojutrišnjem, vedno. Obup se je polastil prav teh izrodkov fašističnega zatiranja našega prebivalstva, ker so si v svesti, da jih samo Italija lahko reši kazni, ki jih čaka z vsako drugačno rešitvijo našega vprašanja: zato so se vandalsko znesli nad ustanovami Slovanskega in italijanskega demokratičnega prebivalstva; v tem strahu je politična osnova njihovega obupa, ki ste mu Vi, gospod Santin, s svojo brzojavko hoteli pred svetom dati značaj užaljene pravičnosti.

Kaj po to, gospod Santin? Ste li morda sporočili kardinalu Griffinu, da so po zaslugi fašističnega banditizma okoli CLN-a v Trstu gorele slovenske knjigarne, bili opustošeni prostori slovanskih in italijanskih demokratičnih ustanov, kakor garjave ovce napadeni, ranjeni in celo ubiti znani slovanski in italijanski antifašisti?

Ne, za vse to Vi, gospod Santin, nimate brzojavke.

Podpiranje vojnih sirot

Na praznik Sv. Petra in Pavla, je med drugim v Gabrovci bila tudi tombola. Sreča je bila naklonjena staremu tovarišu Lavrenčič Ivanu, ki je od svojega dobitka daroval mladini Gabrovce 500 lir.

Smrt fašizmu - Svobodo narodu

Slavka

Tudi na sirote padlih, tovariš ni pozabil ter je za nje daroval 250 lir.

S tem dejanjem je ponovno dokazano, da se naše ljudstvo ob vsaki priliki žrtvuje in s tem pomaga našim najbolj prizadetim.

Iz Bovca pišejo

Niti peti ne bi smeli?

11. julija zvečer je majhna družba fantov in deklet iz Bovca prepevala narodne pesmi pred gostilno Maruše. Mimo je prišla zavezniška policija in zahtevala naj prenehajo peti ter naj gre vsak svojo pot. Fantje in dekleta, ki so si priborili svobodo, jo hočejo tudi uživati zato se niso hoteli odstraniti in so policiji očitali, zakaj jih podi, še ni policijske ure. Eden izmed policajev jim je rekel, da jih ne podijo zaradi policijske ure, ampak zato ker se brez njihovega dovoljenja ne smejo družiti v večjih skupinah.

Bovčanom, ki si po dnevnem delu želijo zvečer malo veselega razvedrila, to ne ugaja. Razočarani gledajo na to vsak dan bolj ostro postopanje zavezniške vojske napram njim in zato nestrpno pričakujejo dneva, da bo tam — kakor je že določeno v Parizu — prišla Jugoslovanska armada.

Spametovati se bodo morali

Že mnogokrat smo pisali o našem delu predvsem na kulturno-prosvetnem polju. Šli smo po stopinjah našega velikega sina Simona Gregorčiča in smo po osvoboditvi že precej napredovali. Vsem pa to ni všeč. V vasi imamo nekatere zaslepljence, ki jih naš napredek hudo jezi, predvsem pa jih bodejo v oči napisi na naših kulturno-prosvetnih ustanovah, kar priča neprijetni dogodek z dne 20. junija. Tega dne sta Stanko Gabršček in Slavko Skočir povabila v vas več fantov iz sosednje vasi Libušnje. Le-ti so pozno v noč začeli razsajati po vasi in kaliti nočni mir. Svojo jezo so si ohladili na napisnih deskah naših krajevnih ustanov. Na sedežu krajevnega odbora SIAU, prosvetnega društva in NOO so razbili deske z napisi ter vse nesramno onesnažili. Že sama ta podlost priča, kakšno je njih razumevanje do kulture in spoštovanje do naših velikih sinov, ki so jo nosili med nas.

Obletnica smrti tovariša Manfreda

7. julija smo obhajali tretjo obletnico smrti prvoboritelja za svobodo tov. Andreja Manfredo. Kot zaveden Slovenec se je med prvimi uprl režimu fašistične Italije in k temu vzpodbujal še ostalo ljudstvo. Kmalu so mu prišli na sled fašistični krvniki, ki so ga aretirali in ga vlačili po ječah 13 let dolgo. 7. julija 1943 je v ječi v Saluzzo (Cuneo) podlegel trpljenju.

Prav tako je morala trpeti preganjanje njegova družina. Ostala je zvesta naši stvari — borbi za osvoboditev. Tudi danes na strani svobodoljubnega naroda dela in se bori za dosego ciljev svojega pokojnega sinu — za priključitev vse slovenske zemlje k domovini Jugoslaviji.

Dobra srca

Namesto cvetja na grob pok. Milana Godine daruje Silvester Godina 200 lir za sirote padlih partizanov.

Svoboda je Istri dala novo življenje

Prosvetni sindikati koprskega okraja tekmujejo

V zvezi s splošnim tekmovanjem za obnovo porušenega istrskega ozemlja so podružnice prosvetnih sindikatov koprskega okraja sklenile, da bodo na duhovnem, šolskem in prosvetnem področju prispevale k hitrejši obnovi Istre, ki jo je 25 let fašističnega zatiranja pripravilo v prosvetnem pogledu na nizko, primitivno stopnjo.

Dejstvo je, da so slovenske množice v Istri vzdržale fašistični pritisk in ohranile čvrsto slovensko zavest, ki se v teh dneh zopet pokazuje v vsej veličini. Dejstvo pa je tudi, da šolska in doraščajoča mladina nima tolikega znanja materinskega jezika, kot bi ga imela, ako bi redno obiskovala narodno šolo.

25 let fašističnega zatiranja je pripravilo našo mladino do tega, da ne pozna slovenskega književnega jezika. Z uničenjem vseh prosvetnih društev pa je spravil fašizem tudi splošno prosvetno izobrazbo slovenskega ljudstva na nizko stopnjo.

Šele zdaj po uničenju nacifašizma so se odprle v Istri slovenske šole in se ponovno osnovala prosvetna društva, ki v najtežjih materialnih prilikah, sredi porušenih vasi, obnavljajo in dvigajo slovensko kulturo.

V teh težkih prilikah, v primitivnih šolskih prostorih in ob pomanjkanju šolskih potrebščin je začela rasti sedanja slovenska šola. Tej šoli se pozna 25 let suženjstva in 4 leta osvobodilne borbe, to je majhno predšolsko znanje, a veliko volje in brezmejnega navdušenja za šolskim dvigom, za kulturnim napredkom.

Veliko vasi je, ki prej niso imele nobene šole, sedaj pa so kmetje sami pripravili prostor in zahtevali učitelja. Saj razumejo, da bo samo šole prinesla kmetu višjo izobrazbo, in po njej boljše življenje, ter novo istrsko inteligenco, ki jo je fašizem uničil. Istrski učeči se mladini se obeta najlepša bodočnost ker bo morala v prihodnosti sama vzeti v roke vodstvo istrske dežele, njene usode in njenega napredka.

Učiteljstvo koprskega okraja je na svoji okrajni konferenci sklenilo tekmovati. Napovedalo je tekmo ajdovskemu prosvetnemu sindikatu in je kljub proti koncu šolskega leta šlo še z večjim zaletom na delo.

Tako so prosvetni sindikati koprskega okraja tekmovali čisto na šolskem, učnem, vzgojnem in upravnem torišču, da bi kot sindikati, ki se udejstvujejo z ročnim delom, prav tako doprinesli k izgradnji dežele.

Tekmovali so v dvigu šolskega obiska, v obširnejši in temeljitejši obdelavi učne snovi, v boljši pripravi na pouk in s študiranjem strokovne literature, da bo vsak učitelj naročen na pedagoško revijo «Popotnik», da zberejo sredstva in osnujejo okrajno učiteljsko knjižnico, ki bo vsebovala vsa dobra pedagoška dela in sodobno literaturo, da učiteljstvo ne zaostane v duhovni rasti in da bo sledilo sodobni pedagogiki.

Prav tako so sklenili, da bo učiteljstvo sodelovalo pri vseh prosvetnih društvih v krajih službovanja ter se udeleževalo političnega življenja vasi, v kateri biva. Tako je to mlado učiteljstvo podprlo vse kulturne zasnove istrskega ljudstva. Mnoge prireditve, čeprav še skromne, so bile plod učiteljskega truda.

Učiteljstvo je sklenilo, da bo tudi upravne posle opravljelo hitreje, da bo šolsko delo teklo neovirano in z zagonim, ki ga tudi na drugih področjih kaže mlado ljudstvo, ki gradi svojo domovino in bodočnost.

Potrebno je omeniti še eno, kar je dalo viden znak vsemu tekmovanju. Sklenili so, da bo vsaka šola koncem leta priredila zaključno šolsko prireditev za javnost in da šole s področja vsakega sindikata organizirajo skupno prireditev šol posameznih prosv. sindikatov.

Tako so se vršile po vsem koprskem okraju zaključne šolske prireditve, da je ljudstvo videlo, kako je napredovala mladina v kratkih mesecih šolskega dela v vezani in prosti slovenski besedi, v igri, petju in ponekod tudi v fizkulturi.

Spoznali smo kader talentiranih učencev-deklamatorjev, igralcev in pevcev in zmožnosti naših najmlajših na fizkulturnem področju.

Prvič v zgodovini je bila to vija istrskega šolskega dela, stopa mladine, ki hoče živeti je kulturno življenje.

Ob naši obali prav tako kot goratih predelih koprskega ja, od Kopra pa do majhne vasi Trbeš in Crnice ter Tinjana, ob zaključku šolskega leta mladina praznovala svoje kulturno delo pokazala vsej deželi, da so tu nirji in pionirke, ki s izobraz jo in s tem srbijo za kul dvig Istre.

Po vseh šolah so nastopali di igralci in igralke, ki so rjenih obrazov podajali svoje ge, in prepevali svobodoljubne smi ljudstva, ki je vstalo v k borbi. Štafetne tekme med pomeznimi šolami pa so vzpodbu le mladino k plemenitemu tekvanju na fizkulturnem polju.

Višek tega dela je bil dosežen skupnimi nastopi posameznih prosv. sindikatov, to je prosv. podružnice Kopra, Sočerge in N vasi.

To je bil pregled dela posameznih šol, in tu moramo omeniti poddaljenejši hribovski sindikat čergo, ki je izvedel najboljše in odnesel prvenstvo v sindikalnem tekmovanju.

V jeseni se začne nova doba movanja in gotovo je, da bo dina in učiteljstvo uporabilo sile da se obnovi in izpopolni stvo ter dvigne raven kulturne dela in življenja v Istri.

D. B.

Sprejemni izpiti za nižjo srednjo šolo

Sprejemni izpiti za vstop v p razred srednje šole se bodo 22. julija ob 8h.

Tajnistvo te šole - via Co sica 11/II nadstropje - sprejema danes dalje pa do 18. julija pro za pripustitev k temu izpitu. Pr šnje je nasloviti na ravnatelj je. Na prošnji mora biti kolek 8 lir. Prošnji je treba priložiti rojstni list 2. potrdilo o istovetn sti. 3. potrdilo o cepljenjih 4. potrdilo o plačani taksi. Pla dečki 110.— lir, deklice 150.— ča se na pošti pod tekočo števil 11/124. Te takse so oproščeni troci družin, kjer je več kot se otrok, vojne sirote, otroci vojn invalidov in beguncev. Samo lovico takse plačajo otroci dr s petimi ali šest otroci. Za op stitev je treba predložiti ura potrjeno dokazilo.

K sprejemnemu izpitu se s priglasiti oni, ki so dovršili de let starosti oziroma bodo dovrš deset let do 31. decembra 1946.

Izpit bo po novem načrtu. Ta črt je izobešen na oglasni deski š le — via Corsica 11/II.

Če si ljudstvo lahko vlada samo...

V coni A se mora danes ljudstvo ogorčeno in z vsemi svojimi silami boriti proti fašizmu, ker je od te borbe odvisen obstoj prebivalstva, ker le zmaga v tej borbi lahko reši prebivalstvo pred novimi strahotami političnega in šovinističnega nasilja, pred gospodarskim propadom. Ravno v teh dneh, ko je ljudstvo v dolgotrajni stavki za ceno težkih žrtev zavrlo teror ostankov fašizma, ravno v teh dneh, ko naš delovni človek nastopa ponovno vsakdanjo kalvarijo napornega garanja za beden zaslužek, življenje, ki je komaj še vredno tega imena, ravno v teh dneh občutimo dvojno bedni položaj in nezdrave razmere v naši coni. Pri nas je najvažnejše pristanišče Srednje Evrope, pri nas so najpomembnejše ladjedelnice in neštete industrijske naprave — pri vsem tem pa vladajo glad in brezposelnost, izkoriščanje in novo politično in socialno nasilje kljub vsem zmagovitim borbam tukajšnjega ljudstva za njegove pravice v teku štiriletne partizanske Narodno osvobodilne vojne.

Še jasneje moramo doumeti nezdrave razmere v tej coni, če jih primerjamo s stanjem v coni B. V coni B je bila beda še hujša, vojne posledice še strašnejše in pokrajina morda se bolj trpi od razkosanosti Julijske krajine v dve coni. Kljub temu zaznavamo tam silen podvig, ki je že prebredel najhujše.

V coni B delajo, obnavljajo in tekmujejo tudi zato, da «svetu» dokažejo kaj vse se lahko napravi tam, kjer vlada ljudstvo in prava ljudska demokracija.

Vse so napravili po porušenih vaseh sami, da bi požgani in porušeni domovi znova zrasli iz ruševin, le enega niso mogli — denarja. Brez tega bi bila obnova v gotovem trenutku zastala. Ker res je, da se z dobro voljo veliko naredi, treba pa je tudi nekaj gotovine, da se lahko plačajo delavci, kupiti je treba žeblje, železnino za okra, vrata, itd.

Znova je ljudska oblast sama rešila to vprašanje. Kaj če bi tisti, ki danes že zaluž, odstopil nekaj od tega? Misel je bila sprejeta z odobravanjem. Danes, po dobrem mesecu, je uspeh naravnost sijajen. Že so vse požgane vasi dobile prvi predujem iz fonda za obnove; kmalu bo sledil drugi, ker prispevki prihajajo stalno.

Kako globoko pojmujejo naši delavci po raznih tovarnah vprašanje čimhitrejše obnove naših podeželskih vasi, dokazujejo naslednje številke.

Sindikalne podružnice delavcev v Il. Bistrici so v mesecu juniju prispevale v fond za obnovo sledeče vsote: Rudnik «Snežnik» 35.803 lir, gozdna uprava «Snežnik» 110.584 lir, kazenski zavod 3.456 lir, prosvetni delavci 12.807 lir, Urbančič-Bač 736 lir, tovarna «Samsa» 32.392 lir, tovarna «Tomšič» 32.662 lir, «Falersa» 25.237 lir, Monopol 665 lir, tovarš Hodnik Kristjan, predsednik MLO. 5000 lir, poleg denarja je ta tovariš dal še materiala za več tisoč lir, «Skarpa» 26.622 lir, Upravno-gospodarska 26.152 lir, mizarka zadruga 10.716.

Prosvetno društvo Trnovo je od prireditve, ki je bila organizirana v ta namen, dalo 70.000 lir, za otroške kolonije pa 5000 lir.

In še drugače delajo zelo pridno v tem okraju. V nedeljo 7-VII. je odšlo iz vasi Topolc 28 koscev na pomoč potrebnim družinam. Četudi je nagajal dež, so vseeno pokosili za 100 stotov sena; največ vdovi Jenko, ki so ji Nemci ob razpadu Italije ustrelili moža. Kosci so med seboj tekmovali in sta se pri tem najbolj odlikovala tovariša Vzin Anton in Čeligoj Alojz, oba bivša borca v NOV.

V Jablanici so napravili 250 delovnih ur pri eletrifikaciji vasi in 70 ur pri poljskem delu.

V Novokračini je 35 tovarišev pomagalo pri gradnji doma in gospodarskega poslopja. Napravili so 262 prostovoljnih ur.

V Podbežah so zasuli vaški kal (mlako), kjer je bila voda zelo slaba. Namesto tega so zgradili nov vodnjak, ki bo imel vodo za celo vas. Vojaki so pri tem delu priskočili na pomoč z dovažanjem materiala. Zasuti prostor bo služil sedaj za masovne sestanke.

Zelo zavedni so vaščani v Pregarjah, zadrugarji, ASIZZ, kmetje, mladina vsi delajo sporazumno. Pionirski vodi in čete kar tekmujejo pri čiščenju ruševin šole, ker jo nameravajo letos obnoviti. Iz te vasi hodijo v več kilometrov oddaljene Sapjane nakladat opeko.

V obdobju od 4. VI. 46 do 9. VII. je bilo vloženih v podružnico Gospodarske banke v Il. Bistrici za obnovitveni fond 1,037.667 lir.

Veliki so uspehi Titovega tekmovanja tudi v postojnskem okraju. V prvem mesecu tekmovanja so bila izvršena sledeča dela.

Delno so obnovili in postavili strešno ogrodje na 5 hišah, nakopali 419 kub. m peska, 3.250 kub. m apna, izvozili in stesali 746 kub. m lesa, izdelali 9,250 cementnih strešnikov, izdelali 410 kom. spojk, pripravili 415 kub. m kamenja, zrezali 420 kub. m lesa, dogradili 280 kub. m kamenitega zidu, 107 kub. m betonskega zidu, 20 kub. m betonskega tlaka in prekrili 904 kv. m strehe.

Pri vsem tem je bilo narajenih 9.413 delovnih ur in 1.923 voznih ur s konji in kamion'. Izkopanega in pripeljanega je bilo 2.434 kub. m peska, kamenja, grušča in zemlje.

Skupna vrednost efektivno izvršenega dela in materiala je 7,283.725 lir.

V fond za obnovo so prispeval 172.346 lir. V okraju je bilo organiziranih tudi 5 delovnih bataljonov, ki pomagajo prvenstveno pri obnovi porušenih in požganih vasi.

To je nadaljevanje borbe na gospodarskem polju!

Prav tu je reakcija z matematično gotovostjo računala, da nas bo porazila, ker je v oboroženi borbi proti nam propadla. Še manj nas bo mogla poraziti v tej borbi, ker sodeluje tu kot prej — vse ljudstvo. Jurišne mladinske brigade pa bodo ponesle z udarništvom duha bratsva, povezanosti, enotnosti in strnjenosti po vsej veliki, življenja in mladosti prekipevajoči domovini vseh južnih Slovanov. — Titovi FLRJ.

OD TRIGLAVA DO JADRANA

Sv. Ivan pri Trstu

NOVOMAŠNIK

Svetoivančani so v nedeljo 7. t. m. praznovali izredno slavje. Novomašnik Marij Hrovatin iz znane vzorne delavske svetoivanske družine je bral svojo prvo sv. mašo. Ljudstvo se je že prej pripravljalo na ta dogodek in želelo prirediti novomašniku vesel sprejem. Pa je naše ljudstvo doletela težka nesreča: padel je tov. Karel Hlača, teden dni kasneje smo pokopali tov. Giorgiuttija, nato smo bili zelo zaposleni s stavko, toda našega novomašnika nismo pozabili. Njegov praznik je bil tudi naš praznik. Tovarišice in mladina so nabrale mnogo zelenja in cvetja, tovariši so postavili slavolok, pripravili smo skromen dar, napisali nekaj prisrčnih besed in ga počakali pred prosvetnim domom. Ko je prišel naš novomašnik mimo prosvetnega doma, smo se Svetoivančani zgrnili okoli njega in ga pozdravljali. Vemo, da si je naš novomašnik izbral težak poklic, vemo pa, da ga bo ljudstvo ljubilo in spoštovalo, ako bo ostal med njim in čutil z njim kot doslej.

Dekani

DELO NAŠIH ŽENA

Žene v slovenski Istri se vsak dan bolj zanimajo za delo v svoji organizaciji ASIZZ na političnem, kulturnem in gospodarskem polju. Žene imajo redne sestanke vsakih 14 dni, kjer razpravljajo o političnih dogodkih v ožji domovini ter v svetu, posebno kar je v zvezi z usodo — Julijske krajine. Na vsakem sestanku razpravljajo o svojem delu organizaciji. To je opaziti posebno v vasi Dekani.

V nabiralni akciji «teden otroka — žrtev vojne» je v koprskem okraju največ zbrala vas Marezige, na drugem mestu pa so žene iz vasi Dekani, ki so zbrale 2.092 lir. S tem so pokazale, kaj čutijo za vojne sirote. Veliko skrb so dekanske žene posvetile ranjencem v bolnici Ankaran. Z vozom se je peljalo 9 žena obiskat ranjence in jim nesle 20 kg češenj, 95 kom. jajc, 85 kosov maslenega kruha a 15 dkg in 500 cigaret. Zadovoljne so se vrnile domov in prinesle pozdrave in izraze hvaležnosti ranjencev — invalidov vsemu prebivalstvu v vasi.

Vera M.

Grgar

ZASEDANJE OKRAJNE SKUPŠČINE

Dne 18. VI. 1946 se je vršilo v Grgarju peto redno zasedanje okrajne skupščine. Zasedanja se je udeležilo 19 odposlancev, zastopnik okrajnega odbora OF, zastopnica ASIZZ, zastopnica ZAMJK, zastopnik NVJ tov. Dušan iz Idrije, predsednik okrajnega INOO iz Tolmina in zastopnik TB tov. Kraigher.

Po referatih, ki so jih podali tovariši, so bili na seji sprejeti še naslednji važni sklepi:

1. Sestava kontrolne komisije za ugotovitev morebitnih nepravilnosti pri cenitvah vojne škode.
2. Revizija podeljevanja podpor po okrajni komisiji skupno s krajevnimi.
3. Ustanovitev živinorejske bolnice, brezplačno zdravljenje živine in delitev zdravil živinorejcem. V ta namen se osnuje poseben sklad, v katerega se bo stekal stoodstotni povišek pri izdajanju živinskih potnih listov.
4. Zbiranje vojnega materiala po okraju, ki naj gre v korist obnove.
5. Uvedli bodo trošarino in strogo kontrolo nad žganjekuho.
6. Uvedli bodo strogo kontrolo nad pijanci in gostilničarji pri prodajanju alkoholnih pijač pijanim gostom.
7. Omejili bodo javne plese ter tako poživili kulturno prosvetno delovanje.
8. Nabavili bodo še en kamion za potrebe obnove.

Z velikim navdušenjem je bil sprejet predlog, da se pošljejo resolucije: Narodni vladi Slovenije PNOO v Trst in Svetu zunanjih ministrov v Pariz z zahtevo, naj ne barantajo s primorskim ljudstvom. Primorsko ljudstvo je v narodno osvobodilni vojni dalo le preveč dokazov, kam je navezalo svojo usodo in kam si želi tudi danes, bolj kot kdajkoli prej — k FLRJ.

Ankaran pri Kopru

PIONIRJI NA DELU ZA OBNOVO

Naši pionirji so zelo delavni. Pri tem ima mnogo zaslug naša tovarišica učiteljica, ki je zelo aktivna in požrtvovalna. Zedinila je slovanske in italijanske pionirje v skupno organizacijo in vzbudila v njih navdušenje za udarniško delo.

Pionirji so nabrali mnogo starega železa, pomagali pri obnovi Ljudskega doma, odlikovali so se pri nabiranju zdravilnih zelišč, za ranjence v zdravilišču so nabrali mnogo lipovega cvetja, sedaj pa hodijo vsako nedeljo skupno z odraslimi na udarniško delo na cesto pred zdravilišče.

Te dni so pionirji razveselili s svojim obiskom ranjence v zdravilišču. Zapeli so jim več lepih partizanskih pesmi ter jih obdarovali s 60 kg smokev, 70 kom. jajc in 130 hlebčki maslenega kruha. Ranjenci so jim bili za obisk zelo hvaležni.

Ob koncu šolskega leta so imeli pionirčki predstavo in podarili 500 lir za obnovo.

Sporočila in objave

GLASBENA MATICA. Danes ob 17. uri se vrši v društvenih prostorih odborova seja. Prosimo polnoštevilne udeležbe in točnosti.

Enotni sindikati

ENOTNI KMETIJSKI SINDIKAT. Danes bo ob 18. uri v ulici Imbriani 5 sindikalni sestanek. Na sestanek pozivamo ves direktivni svet, terenske zaupnike in odbornike Nabavljalne in prodajne kmečke zadruge.

ENOTNI SIND. KOVINARJEV. Danes se ob 18. uri sestane posvetovalna komisija kovinarskih nameščencev.

ENOTNI SIND. STAVBENE STROKE. Danes ob 18.30 bo v prostorih sindikata izreden važni sestanek direktivnega sveta.

Vsi zaupniki v podjetjih naj od svojih delavcev prineso danes v ulico Imbriani 5 seznam otrok, starih 8. do 14. let, ki jih bodo poslali v poletne kolonije.

Prehrana

Delitev parmezana. Sepral sporoča, da bodo jutri 17. t. m. pričeli deliti po 130 g parmezana delavcem na kmetih, zaposlenim pri težkih in najtežjih delih, ki imajo dodatno živilsko nakaznico za zakuho. Delitev se konča 31. t. m. Cena 185 lir kg.

Delavcem, zaposlenim pri zavezniških vojaških silah. Vsi ti delavci, ki hočejo dodatek kruha in zakuhe, morajo predložiti občinskemu prehrambenemu uradu izjavo o dobi trajanja dela. To izjavo morajo izročiti najkasneje dva tedna potem, ko so delo izvršili.

RADIO TRST II.

TOREK, 16. JULIJA

13 vesti v ital.; 13.15 glasba Johanna Straussa; 13.45 partizanske pesmi; 14 pregled vesti - čitanje sporeda; 14.05 predavanje: Cepivo proti črnim kozam; 17.30 reproducirana glasba; 18 predavanje: Pisatelji prosvetljene dobe; 18.15 mladinska ura; 18.45 klavirske skladbe; 19 BBC v slov.; 19.15 koncert violinista Karla Rupla; 19.45 predavanje: Zgodovina laburistične stranke; 20 napoved časa - vesti v slov.; 20.15 vesti v ital.; 20.30 glasbena razstava; 20.45 pregled angloameriškega tiska.

Osebne izkaznice - prizivne komisije

(nadaljevanje)

Polkovnik Bowman je v coni «A», kakor smo že rekli, najvišji predstavnik ZVU in kot tak tudi zakonodajalec v coni «A». Kot tak izdaja zakone, ki ne morejo biti vmeraj popolni in objeti vseh primerov zapletenega človeškega življenja. Šele izkustva, ki se pokažejo pri praktični uporabi v življenju, kažejo pomanjkljivosti ali napake kakega zakona. In tako se je pripetilo tudi z ukazom štev. 14, ki bi ga bil g. polk. Bowman prav lahko mogel nadomestiti ali pa spopolniti z drugim dodatnim zakonom na podlagi pridobljenih praktičnih izkustev, o katerih je časopisje obširno poročalo. Tega polk. Bowman v primeru ukaza št. 14 ni storil, kakor bi bil lahko in kot je na pr. storil v drugih primerih, ko je svoje zakone spopolnjeval ali celo razveljavil. Ukaz štev. 129, ki je v formelno proceduralnem oziru dober, se ne dotika napak in vrzeli, ki izhajajo iz ukaza štev. 14, ki še vedno tvori meritorno podlago za ukaz štev. 129. V formelnem oziru smemo ukazu št. 129 nedvomno očitati dejstvo, da je polk. Bowman imenoval za člane komisije samo zavezniške častnike, medtem ko bi bilo bolj primerno, če bi bila komisija mešana in sestavljena iz enega zavezniškega častnika, iz enega domačina Italijana in enega domačina Slovenca, kakor je polk. Bowman prvotno nameraval storiti in tudi že napovedal sestavo komisije v takem smislu zastopnikoma Osvobodilnega sveta za Trst pri avdienci dne 23 aprila t. l. Zakaj je pozneje polkovnik Bowman prvotno namero opustil, ne moremo vedeti.

Mi sicer nimamo ničesar oporekati zavezniškim častnikom kot takim; vendar mislimo, da bi domačini kot razsodniki ali člani komisije bolje ustrezali svojemu namenu ravno zaradi pomanjkljivosti ukaza št. 14, in ker poznajo prilike in ljudi bolje kot zavezniški častniki.

Meritorno bi pa polk. Bowman moral storiti vsaj to da bi dal komisiji potrebna navodila s stvarno vsebino, če se že ne more odločiti za izdajo dopolnilnega zakona k ukazu štev. 14 Zaščititi bi se morali predvsem domačini, ki so se vrnili in ki se vračajo domov ter priznati jim pravico do izkaznice št. 1. Ravno tako bi se moralo usvojiti načelo, da se vsem stalno bivajočim osebam prizna izkaznico št. 1, če lastnost stalno bivajočih dokažejo, ko zaprasijo za izkaznico.

Na koncu bomo priobčili dobesedno besedilo ukaza štev. 129, kakor odgovarja angleškemu originalu. Besedilo je dovolj jasno, da ne bo posebnih težav za prizadete pri vlaganju prizivov ali prošenj v melnem pogledu.

Ukaz govori o prizivih in prošnjah, kar pa nima bistvenega pomena. Prizivi se imenujejo vlo s katerimi se zahteva izpremem izkaznic št. 2 in št. 3 v izkaz št. 1; prošnje pa se imenujejo ge, s katerimi se zaproša iz izkaznice št. 1 (odnosno št. 2 i 3, če manjkajo pogoji za št. 1) ki nadomestilo potrdila o vpisu izkaznica.

Prizivi in prošnje naj se vlagajo v materinskem jeziku prosilca bivši prefekturi soba št. 19 pr potrdilu o vloženi prošnji in p ženih listin, in se naslovijo na misijo za osebne izkaznice. «tity Card Board».

Posebno se priporoča, da v do, ki vloži prošnjo in priziv svoji vlogi zahteva razp's razpr in osebno zaslišanje pred komis To pa zato, če ne bi komisija na podlagi spisov ugodila priz ali prošnji. V tem primeru bi da razprava odpadla. V bolj za tanih primerih je priporočati, so stranke zastopane pred komis po pravnih zastopnikih, kateri naj v ta namen dajo navadno blastilo.

Kako naj bo vsebinsko sestav priziv ali prošnja in kakšna dok na sredstva naj se uporabijo, odvisno od vsakega posameznega primera. Dovoljena so dokazna sredstva vseh vrst, pismena stmena «notorični akti, druge stine, izjave prič, itd). Lahko tudi predlaga zaslišanje prič prizivu ali prošnji z navedbo hovih naslovov in se lahko pripeljejo s seboj k razpravi.

Iz vsega tega, kar smo povedali in priobčili, bo vsakdo zamogel lahkoto uporabiti navodila in čela za svoj primer. Če bi pa še kak dvom ali negotovost, so ši pravniki kakor tudi oddelek sodstvo pri MOS-u za Trst str kam brezplačno na razpolago. sebno je treba paziti, da se n mudi predpisani rok za vlo priziva ali prošnje. Priziv ali pr šnjo naj pa le vsak prizadeti sestavi in opremi z dokazi. Če ni dvignil še svojih dokumentov naj jih dvigne.

Sledi besedilo ukaza štev. 129:

(se nadaljuje)

Vračali se bomo po progi ki smo jo sami zgradili

Z majhno zamudo objavljamo to pismo iz Brčkega

Ni še mesec dni za nami, ko so mirne bosanske vasice, ki leže ob zakoličeni trasi proge, sprejele mlade graditelje «mladinske proge» iz vseh republik Jugoslavije. S prihodom mladinskih delovnih brigad so te vasice oživele, mladina je prinesla s seboj novo življenje; pesmi dela, veselja in bratstva odmevajo iz taborišč, kjer se je naselila mladina. Za bedno, od življenja zunaj precej odtrgano življenje bosanskega ljudstva, je to povsem nekaj novega in prebivalstvo bosanskih vasic je z veseljem sprejelo naše brigade.

Nekaj dni po razmestitvi vseh brigad, ko so si uredile notranje življenje taborišča, so že zapeli krampi in lopate na prvih izkopih in nasipih «mladinske proge». Pričela se je tekma na 50-100 in 200 metrov s samokolnicami, katere prevažajo material iz izkopov na nasipe.

Z vsakim dnem mladina podira stare norme; včerajšnji rezultati dela se morajo danes povečati, to hoče vsak in za to vloži tudi ves svoj trud v delo. Vsak zamujen čas v primeru slabega vremena hoče vsaka brigada nadomestiti, ali v prostem času ali ob nedeljah. Postavljajo se vsak dan nove norme, tako v številu izkopanih kub. metrov, dalje nasutih in poravnanih kub. metrov na nasipu, prevoženih od izkopa v nasip, kjer se iz dneva v dan vrše teki s samokolnicami. Kjer je nasip daljši od 200 metrov, se prevažanje materiala vrši z vagončki.

Organizacija dela se na podlagi izkušenj, pridobljenih v tem kratkem času, vsak dan izboljšuje; tako rastejo vedno nove četvorke, petorke in podobno, kakor je to pač glede na teren in način dela najbolj primerno. Najboljši mladinci in mladinke so vodje teh skupin. V glavnem delajo vse brigade izmenoma, polovica brigade dopoldan, polovica popoldan. Le kjer je za izkopavanje premalo prostora ali primanjkuje vagončkov, pa je delo organizirano tudi na tri izmene po šest ur. Na ta način je razmestitev sil lažja in je tudi delo veliko bolj uspešno.

Komaj imamo za seboj 20 dni dela, ki so bili povezani s precejšnjimi težkočami, tako pri delu samem kakor pri organizaciji dela, so se pokazali pri gradnji zelo lepi uspehi. Po predvidenih načrtih tehničnega vodstva se je pokazalo, da smo v 20 dneh napravili toliko, kolikor je bilo predvideno za mesec dni. Kljub težkočam, tehničnim in organizacijskim, dokazujejo ti uspehi, da bo v bodoče delo še uspešnejše. Tehnično vodstvo gradnje proge je prišlo na podlagi teh rezultatov dela do zaključka, da bo do prvih dni meseca julija že stekla železnica do majhnega mesteca Bjele, ki je oddaljeno od Brčkega kakih 25 km. Mladina vseh 31 delovnih brigad, ki delajo na tej sekciji, si je v mladinskem tednu nadela nalogo, da bo to izvršila, ker hoče, da se pa zaključku dela po dveh mesecih, ko se bo vračala, pelje že z vlakom po progi, ki jo je sama gradila. Videti hoče prihod prvega vlaka v Bjelo po 25 km novo zgrajeni progi. — S svojim dosedanjim delom je mladina pokazala, da niso obljube in naloge, ki si jih je zadala, prazne fraze. Vsak mladinec ima pred seboj samo en cilj: preden se vrne domov po dveh mesecih dela, mora biti proga dokončno zgrajena do Bjele. Zato tudi ni nikogar, ki bi dvomil, da ne bo proga zgrajena v predvidenem roku, kakor smo obljubili maršalu Titu.

To je ena največjih obvez mladine, ki jo je prevzela za mladinski teden povrh ostalih obvez na kulturno-prosvetnem, političnem in fizkulturnem polju. Tej obvezi pa slede vsak dan obveze posameznih mladincev in mladink, kateri se obvezujejo, da ne bodo zapustili prej dela na «mladinski progi», dokler proga ne bo zgrajena do Banovićev. To so obveze, katere mladina prevzema nase spontano, posebno ona, ki nima doma važnejšega posla, in se zaveda, kolike važnosti je, da se ta proga zgradi čimprej. Ko sem se razgovarjal z mladincem, ki se je prijavil na delo do konca, mi je rekel: «Vem, da je doma na polju dosti dela, vem pa tudi, da bodo polje obdelali, če grem domov ali ne, ker sem prepričan, da bo naša mladinska organizacija na vasi pomagala vsem, ki ne bodo mogli obdelati vsega sami. Zato ostanem, ker sem že ravno tukaj, do konca. Domov in organizaciji pa sem pisal, kako mislim napraviti in vem, da bodo odobravali.

V tem mesecu skupnega dela in življenja pa se je mladina dodobra spoznala med seboj in se že vživela v kolektivno življenje v brigadah. Z vsakim dnem se utrjuje tovarištvo v brigadah in se poglablja v borbi ustvarjeno bratstvo in enotnost med mladino brigad raznih narodnosti, kar se odraža pri delu, na mitingih, kulturnih prireditvah itd. Okrog tabornih ognjev, katere kurijo po večini naše slovenske brigade, se pleše kolo in se mladina zabava. Razen za delo na progi pa je pokazala mladina veliko zanimanja za razna predavanja, ki so na dnevnem redu, politične ure, fizkulturo in podobno. Kljub napornemu delu preko dneva najde mladina še vedno toliko časa, da prebere v svojih grupah dnevno časopisje, da piše v stenske časopise.

Kakor je mladina za rojstni dan maršala Tita zboljšala rezultate svojega dela po nekaterih brigadah za 20 do 30 odstotkov in jih v naslednjih dneh tudi obdržala, tako bo tudi v «mladinskem tednu» pokazala, da so obveze, ki jih je prevzela, njen cilj v tekmovanju in da jih bo častno izpolnila v pogledu fizičnega in na vseh ostalih poljih našega dela.

Odg. urednik DUSAN HRESČAK

MALI OGLASI

TORBICO Z DOKUMENTI osebno izkaznico na ime Antonija Vader sem izgubila. Pošten najditelj se naproša, naj jo odda proti nagradi, Stanich, Trst, via Veltro št. 9.